

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrata.

Oglasi: Enostolna peti-
vratka K 180, osmolnice
in zahvale po K 3—, raz-
glasi in poslano vrstica po
K 250, večkrat, objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Posamezna števil. stane
— 60 vinarjev. —

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 120, za pol
leta K 60, za četrt leta
K 30, za mesec K 10.
Za Nemčijo celo leto K 132,
za ostalo tujino in Ameriko
K 140. — Reklame se za
list so poštne prost.

Upravništvo je v Ljubljani,
Franciškanova ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Etbin Kristan o naši politiki.

V raznih člankih, ki smo jih objavili od časa do časa, v »Proletarcu« v zvezi z nastopanjem tukajšnjih sindikalistov in komunistov, ki jemljejo vse po ruskih razmerah, smo se vedno in vedno sklicevali na to, da se program, ki so ga sprejeli ruski boljševiki v Moskvi, ne more vporabljati v vseh deželah enako, ker je treba jemati razmere v poštev, če hočemo, da ne škodimo končnemu cilju. Naši kričarji so se nam rogali in nas zaradi te trditve pri vsaki priliki okepalivali s kontrarevolucionarji. Njih zagrizenost in fanatizem sta šla tako daleč, da so vsak delavstvu neugoden položaj pripisovali enostavnemu nam. Sedaj imamo v rokah list, ki ga je pisal meseca marca p. l. svojim nemškim sodrugom Karol Radek, boljševiški pisatelj in desna roka Ljeninga, in ki lasno pravi, da smo bili vso dobo teorističnega pritiska v pravem, kajti njegov list potrjuje našo trditve popolnoma. Kritiko, če je vsled tega Radek se pravi in čisti boljševik, prepustimo našim kričarjem.

Radek piše nemškim sodrugom sledeče:

»Pravite, da so postali hamburški sodruzi vsled odloka, ki ga je zavzel naš komunistični zbor z ozirom na volilni bojkot napram narodnemu predstavništvu, zelo zanižani, in da vidijo v nasprotnem mnenju Rose Luxemburgove in Karl Liebknechta čudno iznenadenje, nekakšno znake oportunitizma.

Žal, da stvari niso tako enostavne, kakor bi jih radi imeli! To vprašanje se ne da razvozlati na primer kar takole: »Mi smo zavzeli svoje stališče glede diktature sovjeto — ergo moramo bojkotirati narodno predstavništvo, ker so tudi boljševiki zatrli svoje.«

Predno preidemo dalje v zadevo, bi vas rad spomnil na sledeče: Ko so meseca oktobra naši avstrijski sodruzi dobili prvo vest o izbruhu revolucije, in so se napotili v domovino, sem po nalogu našega centralnega odbora govoril z nekaterimi voditelji vojnih ujetnikov.

V centralnem odboru smo prišli namreč do soglasnega zaključka, da je vprašanje o udeležitvi ali neudeležitvi volitev v narodno predstavništvo v tej ali oni deželi odvisno od stopnje razvoja revolucije, bodisi med Ogrji, nemškimi Avstrijci, Čehi, Jugoslovani itd., v času, ko je to vprašanje na dnevnem redu.

Mislil, da ste imeli dovolj prilike opazovati, da nisem ne laž, ne Bela Kyn, Muna ali Toman pripadnik oportunitizma. In še več, ker vem, da imate posebno zaupanje v Ljeninga,

nam lahko sporočim, da ni, ko sem ga informiral o rezultatih te diskusije, le popolnoma soglasal z menoi, temveč, me je tudi prosil, naj sporočim vsakemu avstrijskemu vojnemu ujetniku, ki se je vračal v domovino, da se človeku pri začetku revolucije ni treba posluževati taktike, ki so se je posluževali boljševiki šele tedaj, ko so zmagali. Človek se ne sme dati zavajati od iluzije, da mora biti, ker le malhen del revolucionarne mase vsled izkušnji, previdnosti ali enostavnih občutkov postal zrel za tako ravnanje vsled tega zrela vsa masa za to.

Da sem si glede na te osebne vidike enkrat za vselej na lasnem, sem enkrat razgovarjal o tem problemu z vseh vidikov s sodr. Liebknechtom, on pa se je nasmejal in dejal: »Veš, ko vstanem iz postele, sem nasprotnik sodelovanja pri volitvah, v postello grem pa kot zagovornik volitev. To se ponavlja vsak dan.« O Liebknechtu gotovo ne boste mislili, da je zaradi tega vetrniak, temveč si boste skušali razložiti, da ni problem tako enostaven, kakor se morda vidi na prvi pogled.

Kaj je pravzaprav na dnu tega vprašanja?

Buržvazna demokracija in parlamentarizem so bila vedno sredstva pobude, zbiranje in organiziranje mas; in dosega reform, ki izboljšujejo razmere, v katerih žive množice, jim dalec priliko za misljenje, to je za nekaj drugega kakor osakdanil kruh. Anarhisti in sindikalisti trdijo, da smo mi na napačni poti, in da so oni v pravem. Pri tem kažejo na drugo Internacionalo, češ, da je bila ta rezultat parlamentarne demoralizacije.

To seveda ni tako, kajti dokazi so tukaj, da niso v tej volni padli le socialisti, ampak tudi sindikalisti in anarhisti kot Jouhaux, Cornelissen in Kropotkin. Ti so padli v taki meri, kakor Lexien in Scheidemann. Internacionala ni padla, ker je parlamentarni kretnizem dobil premoč, ampak parlamentarni kretnizem je dobil premoč iz vzrokov, vsled katerih je padel; to je vsled tega, ker ni bil delavski razred v mirni dobi od leta 1890, sem revolucionaren in ni razvil (tudi ni hotel razvijati) revolucionarnih bojev, vsled česar tudi ni imel moči, da odvrne česar.

Parlamentarni oportunitizem je bil rezultat te mirne dobe, ko je delavski razred polagal vse nade v reforme — toda to stanje vendar ne pomeni, da ni oportunitizem utrdil zažublenosti v reforme in le vsled tega postal padec še popolnejši.

Le vplivu anarhistov in sindikalistov je pripisati — zlasti med mladimi sodruzi — da gledalo na nas, kakor da smo postali sovražniki parlamentarizma vsled golega razočaranja in smo vsled tega »iznašli« poseben sistem sovjeto.

Kie le parlamentarizem potreben in kie odpada?

Gotovo se boste spomnili, kako sem v mesecu marcu preteklega leta na nemški strankarski šoli v Petrogradu dokazoval vam in vašim tovarišem z ozirom na poročilo strankinega zbora, da je Lenin predložil v resoluciji z ozirom na možnost situacije točko, ki daje boljševikom izhod za uporabo parlamentarizma.

Takrat sem predložil vsem navzočim vprašanje, zakaj le to Lenin storil valic temu, da so boljševiki malo prej razpustili narodno skupščino. Takrat niste mogli razumeti tega, in laž sem tolmačil: Dasi so v prvih mesecih revolucije boljševiki tvorili manjšino delavskega razreda, so vendar delali na to, da se narodne sile prenesejo na sovjete. Istočasno so zahtevali seveda sklicanje narodne skupščine.

Kautskv misli, da so boljševiki v teh časih nameravali pridobiti v tej skupščini večino. Ta zaključek je napačen. Resnica je le, da so bili duškovinji, pa so gledali v bodočnost, ko bodo dobili res večino, ki ima priti iz sovjeto. To je bil vzrok da so agitirali za sovjete in narodno skupščino z namenom: da porabilo v njem na ta način svoj program in strankin boi, kot sredstvo za pobudo mas in pridobitev njih priznanja ideji za diktaturo.

Ko so boljševiki dosegli politično moč — prej kakor so pričakovali — se niso mogli akomodirati v okviru narodne skupščine, in se tudi ne bi bili mogli, če bi bili imeli v njej večino, katere, kakor veste, niso imeli, pač pa so imeli za seboj večino kmečkega ljudstva, ki je pričakovalo od njih zemljo.

Boljševiki so razpustili narodno skupščino ne zaradi njene forme, ki je bila vsled pomanjkljive boljševiške organizacije na kmotih in napačne identifikacije levih socialnih revolucionarjev, boljševiških, z desnimi socialnimi revolucionarji, boljševiški nasprotniki — to je vsled pomanjkanja inteligence — v nesoglasju z resničnimi aspiracijami ljudskih mas.

Če bi bilo to edino vprašanje, bi bili boljševiki lahko napovedali nove volitve. Toda pravi vzrok je bil v tem, ker le kazalo, da parlamentarizem ni mogel biti sredstvo socialistične konstrukcije. Gradnja socializma zahteva kooperacijo de-

lavcev v tovarnah s tehničnim štabom, kooperacijo ročnih in duševnih delavcev v sovjatih za razne konkretne svrhe. Parlament zastopnikov raznih boljuočih se razredov ne more biti krona ali sinteza vseh sovjeto; biti mora telo, predstavljajoče razred, ki gradi socializem, to je, proletarijat in organizacije, ki to gradi, delavski sovjeti.

Parlamentarizem smo zavrgli, ne zato, ker smo bili razočarani (kakor trdijo sindikalisti in anarhisti), (tudi naši boljševiki trdijo to, op. prevajalca), temveč, ker le bil neuporaben za cilj, kateremu se je zmagujoči proletarijat posvetil, to je socialistični konstrukciji. Parlamentarizem je bil potreba, kolikor le bil nujen za pobudo in pridobitev delavcev. Ne potreben le postal, čim le nastopila potreba gradnje socializma samega, to je socialističnega gospodarskega reda. Toda če bi bil delavski razred za doli časa poražen, kar bi pomenilo, da ga je treba zopet zbirati in organizirati, nam bo parlamentarizem zopet potreben in nastopiti bomo zanj tem bolj energično, čim večji bo pritisk zatiranja našega gibanja, našega tiska — sploh, čim bolj bo postalo naše gibanje predmet persekucije.

In ravno vsde tega je Ljening meseca marca 1918 po velikem porazu na polju zunanje politike v Brest Litovsku računal s slučajnostjo začasne zmage sovražnikov in le s drugim dokazoval, da mora biti parlamentarno vprašanje za nas odprto, da se poslužimo vseh njegovih metod in jih izrabimo z namenom, da pridemo zopet na površje.

Spominjam se, kako velik vtisk le naredila na nemške in avstrijske študente ta prevdarnost in elastičnost Ljeningova, ko sem vam pokazal, kako mora biti socialistična taktika dialektična.

Toda vino mladonemške revolucije je šlo vsem našim pripadnikom v glavo. Vi ste meseca decembra mislili, da morete v kratkem času obiti vse težave in ovire. Zato ste nastopili za bojkotiranje parlamentarizma, to je volitev. Zahtevali so, naj se porabi tribuna narodne skupščine v korist naše agitacije. Ko

sem prišel v Berlin pred strankarski zbor, sem bil popolnoma njih mnenja.

Ali čim sem opazil prevladajoče razpoloženje v organizacijah, sem spoznal, da ne bodo, četudi so imeli prav, mogli priti na površje Stranka (Spartakovec) je bila ravno kar poročena in nieno članstvo, ki je prišlo prvič skupaj, le prvič občutilo potrebo, da zariše ostro črto med sebe in zunanji svet. Dan le bil njihov. Toda voditelji spartakovcev so vedeli, da ne bodo zmagali: prav dobro so tudi razumeli revolucionarne vzroke nastopa za bojkotiranje volitev; vzlic temu so drug za drugim nastopili v javnosti za volitve.

Zakaj so tako nastopili? Zato, ker so mislili takole: Ako se ne bodo rešili razviale nazlo, če ne bodo mogli prodreti z odpravo narodne skupščine, se bo gotovo treba udeležiti občinskih volitev, volitev v narodno skupščino, volitev v federalnih državah ali v bodoči Reichstag.

Ravno sedaj, ko to pišem, ne vem kako naglo se bo razvila revolucija. Kakor sem že večkrat pisal v ruskem časopisu in kakor sem vam dokazoval na mojih predavanjih v strankini šoli, sem prepričan, da bo razvoj revolucije v zapadni Evropi vsled lakosti buržvazne organizacije in pomanjkanja revolucionarnega zavezništva delavcev, kakršno le bilo v Rusiji, v kmetiskem ljudstvu počasen. V teh razmerah bi bilo popolnoma nespretno zavreči možnost, da se porabi vsako bodisi še tako majhno sredstvo za doseg revolucionarne socialistične organizacije in agitacije.

Tako Radek, desna roka Ljeninga. Ne moremo sicer podpisati vsekega njegovega nazora. Ali on le boljševik in za naše boljševike le bil vedno avtoriteta. Ali bodo naši ultraradikalni papagaji, ki poskušajo v svoji neumni imitaciji posnemati z lupino in jedrom vred vse, kar pride iz Rusije, posneli tudi to, kar jim svetuje Radek? Dvomimo!

— »Proletarec«.

Kam plovemo?

Mi smo prav veselji, da so odločili naši zaupniki krmila naše državne ladje, o koji ne vemo, kam plove. »Večerni List« je potrjeval množice dan na dan v njihovi napačni veri, da le iskati vira vsega zla, ki tare danes ljudstva samo v državi in nle odgovornih voditeljih. Sedaj pa se zbiralo duhovi, ki jih le priklical on sam, nad glavami njegovih zaščitnikov in varovancev. Z grozo gle-

dalo matere in rodbinski očetje v bodočnost. Cene rastejo z naravnost demonično nebrzdano. Že stane pšenica v Banatu 7 do 8 K. — tako da se bodo morale zopet znatno povisati cene za moko. Državne blagane so prazne, tako da ni gotovo, ali bo mogoče ubožno akcijo, za katero so se borili naši sodruzi, dokler so bili še v vladi z vso silo, še nadalje vzdržati. O cenah pri manufak-

LISTEK.

Venček ruskih narodnih pravljic.

(Poslovenil Fran Pogačnik.)

Mraz.

Živela sta stavec in starka, ki sta imela tri hčere. Najstarejša hčerka starka ni ljubila (bila ji le mačeha), često jo le karala, rano budila in ji nalagala vse delo. Devojka je počila in krmila živino, nosila v hišo drva in vodo, kurila peč, opravljala vsa dela, pometala hišo in pripravljala vse, še predno se je zdanilo. A starka je bila vendar nezadovoljna z njo in le nanjo godrnjala: »Kako deklet, kaka nemarnica! Ni merle na mestu in to ne stoji prav in smetno je po hiši!

Devojka je molčala in plakala. Vedno le skušala mačehi ustreči in njenimi hčerami ugajati. No, sestri sta jo po materinem vzgledu vedno žalili, se z njo nepripravi in lo spravljali v lok: to lina je bilo všeč. Sami sta vstajali kasno, se umivali v pripravljeni vodi, se brisali s čistimi

prti in prijemali za delo, ko sta obedovali.

Naše devojke so rastle, postale velike in bile godne za neveste. Starcu se le najstarejša hči smilila: ljubil jo je, ker le bila poslušna in delavna in se ni nikdar protivila. Kar so ji dali, to le delala in ni črhnila niti besedice. Žal, starček ni vedel, kako bi zlu odpomogel. Sam je bil šibek, žena godrnjaška, a hčeri leni in trmasti. Starša sta začela misliti, stavec kako bi preskrbel hčere, a starka, kako bi se iznebila pastorka.

Nekoč pravi starka možu: »No, stavec, omoživa Martušo!«

»Dobro,« pravi stavec in zleze na peč.

Starka se skobaca za njim: »Jutri prele vstani, vprezi kobilu v sani in se odpelji z Martušo! A ti, Martuška spravi svoje stvari v košek in obleci belo srajco, jutri poldeš v gosti!«

Dobra Martuška se le veselila take sreče, da jo peljele v gosti in sladko le spala vso noč. Zjutraj le rano vstala, se umila, pomohila, vse zbrala, lepo zložila, se sama opravi- la in bila le devojka, da malo takih,

To le bilo pozimi in na dvorišču le vladal škripaloč mraz. Stavec je zjutraj, še pred lutanjo zario zapregel kobilu v voz in zapeljal k izhodu. Nato stopi v hišo in pravi: »Jaz sem vse pripravil!«

»Sedita za mizo in jejta!« pravi starka.

Stavec in hči sedeta. Krušnica je stala na mizi. On izvleče hleb in nareže kruha, hči in hčeri.

Starka sebine med tem skledo juhe in pravi:

»No, golobica, jel in opravi se; dovoli sem se te nagledala! Stari, pelji Martušo k ženinu; pazi, stara kost, pojdi naravnost po poti, nato se obrni na desno v borovlje, veš, naravnost k velikim smrekam, ki stoji na nabočju in tam oddaj Martuško — Mrazu!«

Stavec izbuli oči, odpre usta in lenja iesti, a devojka zaplaka.

»No, čemu se cmeriš! Tvoj ženin le vendar lep in bogat! Le poglej, koliko ima blaga! Vse telke, smreke in breze obvlada. Zavidno življenje ima in tunak je!«

Stavec le molče pobral hčerine stvari in odpravila sta se na pot. Šla sta dolgo — ne dolgo — končno sta

dospela do borovja. Krenila sta s pota in šla naravnost po snegu. Ko prideta v goščo, se stavec ustavi in veli hčeri, naj zleze s sani. Sam postavi pod ogromno smreko košek in pravi: »Sedi in pričakuj ženina, a glej, da ga karseda ljubezljivo spremeš!«

Nato obrne konja in se vrne domov.

Devojka le sedela in drhtela, hlad jo le stresal. Hotela le zaplakat, a ni mogla. Samo zoble so ji škripetali. Kar začuje, kako škriplje mraz nedaleč na telki, poskakuje z telke na telko in ščiplje. Kmalu ga le bilo čutiti tudi na telki, pod katero le sedela devojka. Z vrha zakliče: »Ti le toplo, devojka!«

»Toplo, toplo, očka Mraz!«

Mraz se le spuščal nižje in nižje ter le še bolj škripal in ščipal.

Vpraša devojko: »Ali ti le toplo, devojka? Ali ti le toplo, prekrasna?«

Devojka, ki le komaj še dihala, odvrne: »Toplo, Mraz, toplo očka!«

Mraz zaškriplje še huše in vščipne še silneše ter pravi devojki: »Ali ti le toplo, devojka? Ali ti le toplo, prekrasna? Ali ti le toplo, rožica?«

Devojka mu vsa premrila jedva slinno odvrne: »O! toplo, golobček Mraz!«

Tedaj se mu le devojka zasmilila, ognil jo le s kožuhom in ogrel z odelo.

Starka pravi zjutraj možu: »Pojdi, stara kost in zbudi mlada!«

Stavec zapreže konja in se odpelje. Prišedši do hčere, jo naide živo, na njej krasen kožuh in dragoceno odelo, poleg nje pa košaro z bogatimi darovi. Brez besed zloži stavec vse na sani, sede s hčero nanje in požene domov.

Prideta domov in evo zopet pastorka pred mačeho! Zelo le bila mačeha osupla, ko le videla devojko živo z novim kožuhom in košaro perila. »Fi, si le mislila, ne speliš me!«

Čez nekaj časa veli starka možu: »Pelji tudi moji hčeri k ženinu!«

Rečeno storjeno. Druga dan rano nasti starka svoji hčeri in, kakor se spodobi, nališpa, okraši z vencem in jo odpusti.

Stavec hi le pastil na isti način pod smreko. Devojki sta sedeli in se smejala: »Kaj le padlo materi v glavo, obe hkrati omožiti! Ali v naši vasi manjka dece? Tu pa ti privede

turi se čuje, da bodo še za 100 od sto poskočile, vključno temu, da si že danes ne more nihče obleke kupiti. Vlada gospodje na vladi, ki tako dobro veste, kaj mora država storiti, da cene ne bodo rasle! Mislimo, da bo to zelo lahko šlo, tembolj ker je naša opozicija pošena, med tem ko je bila vaša zlobna in zločinska.

Vam pa povemo, prijatelji, da gremo hudim časom nasproti. In da jih ne bo od nas nihče odvrgel, pa naj si bi poprijel menda sam Bog za državno krinilo. Zakaj gorje povzročajo sile, ki jih država ne more obvladati.

Pred dobrimi sto leti je preživljala Evropa samo 100 milijonov ljudi, danes pa jih šteje nad 400 milijonov. In vendar so pred sto leti ljudje slabše živeli, kot danes. To je bilo zato, ker se takrat ni toliko pridelalo, kot v letih pred vojno. Zemlja je slabše rodila, ker so jo slabše obdelovali. Pare, elektrike in velikih tovarn takrat še ni bilo. Zato je človek takrat v obrti s istim naporom tisočkrat manj pridelal, kot danes.

Ako bi se povrnilo gospodarske in prometne razmere na nivo tiste dobe, kakor je bila pred sto leti, bi bilo v Evropi 200 milijonov ljudi preveč na svetu. Ti ljudje bi se morali v divjem medsebojnem boju, kakor ga svet še ni videl, pomoriti in požreti. V te čase gremo.

Ce danes cene ne prestopajo rasejo, kaj se to pravi? Večerni List pravi, da sta kriva teža naša sodruga Bukšeg in Kristan. Ako bi bila njuna hudobija in sila res tako velika, da bi bila v stanu zakriviti tak zločin, — še kot zločinca bi nam morala imponirati. Mi pa dr. Korošcu in dr. Brejcu te časti ne bomo izkazali. Kaj moreta dva človeka, kaj more vsa država proti elementarni sili plaza, ki se bo utrjal, da pokonča to družbo?

Ce danes cene ne prestopajo rasejo, kaj se to pravi?

To se pravi, da zemlja svojih otrok ne more več preživljati in oblačiti s sredstvi, ki jih ima na razpolago. Njene sile je izpla vojna, njen stoli, ki so proizvajali pred vojno čudeže bogastva in blaga, romajo obrabljeni med staro železje. Zato daje premalo blaga. In ker je premalo blaga, se začne ona dajla tekma za blagom. Vrzi kos kruha vestradi dec! V divji tekmi se bodo strgali zanj. In če bi bilo dati zanj samo kosček papirja, vsak bi dal zanj vse, kar bi mogel dobiti. To je draginja.

In ti, prijatelji, ki praviš: država naj ukaže nizke cene: kako ti na kratko vidiš in kako prazne besede govoriš! Cene so le slika gospodarskega stanja. Če le vse gospodarstvo bolno, nima nobena država tiste moči, da bi ukazala, da naj bo ta slika pravilna! Če pa tak ukaz pravi, se mu gospodarski razvoj izmuzne in roga, kakor smo videli to na nešteti primerih maksimalnih cen, ki ostajajo samo na papirju in o kolih človek ne ve, ali povzročajo več haska ali škode. Na tem bolnem gospodarskem telesu so veržniki, kakor gnojni tur. Tur ni bolezen, ampak samo znak bolezni in bozne krvi. Če ga stokrat izrežeš, se ti stokrat na novo nanj, dokler le kri bolna. A vključno temu ga je treba izrezati. Vedeti pa je tudi treba, da s tem bolezen še ni izlečena in da se bo zopet napravil. Tudi sovjetska Rusija veržnikov z vsemi drako-

ničnimi odredbami ni mogla uničiti. Kjer je premalo blaga, tam je nač vsak, ki je zagrabil en kosček, gospod, ki lahko z njim tistega izkoristi, ki ga ni dobil. To so veržniki.

Ce smo torej menja, da gremo v težke čase, ko bo izbruhnil boj vseh proti vsem, boj, ki divja že danes v človeških dušah, kam gremo potem in kako se bo vse to končalo? Samo ena pot le, ki nas vodi nazaj v boljše čase: Treba je zopet strojev, treba je vzpostaviti produkcijo, treba je novega reda in delovne discipline. In povem vam, da človeštvo ne bo poginilo in da se tudi ne bo medseboj pomirilo in požrlo. Vse speče moralne in materialne sile se bodo dvignile, da skrašajo grozo, ki nam grozi.

Preobrazili bomo vse duše, da bodo našle zvezdo, ki vodi iz teme. Iz teh novih duš bomo sestavili silno armado, ki bo strla vsakega, kdor ne razume potrebe časa.

K vam prihajajo novi proroki. Zopern je boj z osebnimi, a proroka si je treba pogledati po imenu, po srcu in duši, da ga do dobra spoznamo. Po ljubljanskih gostilnah govori v frazah Ooloh. Ko je urejeval dolgo tudi ta list, je bila njegova zasluga, da vam ni list nikoli povedal, kaj se godi okrog nas. Sedaj govori vam pa tako, kakor si vi želite, ne tako kakor je res. Če le to pametno ali ne, — to je druga stvar. Gotovo pa je, da se tako ljudstev ne vodi čez čase, ki prihajajo in ki so težki kot svinec in železo.

Kličemo vas iz množice, možje z lekljeno roko, da se zberete z zaupanjem in vero okrog naše očične stranke in da se pripravite v svojih dušah na veliki čas, ko vas pozovemo!

Drugi človek je prijatelj Lemež. Zanj nimamo nobene žal besede, a tudi on se zelo moti, če misli, da bo obvladal s knjigami in teorijami, ki so bile izraz drugih časov, to burno dobo. Iz knjig se nauči človek le stabe filozofije, ne pa politike in življenja. Človek, ki s to dobo živi in živi nar mesecev pred njo, ta bo vedel, kako vse drugače leži danes povdarek na vstvarjanju in koliko manj na odporu, kot v dneh Karla Marksa in v mladih letih Kautskega. On bo ljudi tudi drugače vzgajal. Upamo, da postane odslej naš list, ko se je oprostil vsega, kar je ležalo na njem, kot svinec, sam politična šola. In sicer politična šola, iz kote se bodo učili politike sedanosti, tako da bodo lahko pogrešali politiko iz prejšnjih dob, ki to nič iz starih knjig pridni in vihravi dr. Lemež. Nimamo zanj nobene žal besede, ker pa ljubimo našo delavstvo še bolj kot njeza, želimo, da bi med njim ne prišel več do besede in da bi njegova agitacija proti stranki in listu ne uspela.

Tretji izmed novih mož je inženir Oustinčič. Kovinarji iz Jesenic, čevlarji in predničarji iz Trčiča, delavci iz železnih delavnic v Ljubljani, od Westna in iz cinkarne v Celju, delavci v Mariboru in v prijatelji iz Mežice, — na tega človeka moramo z roko pokazati. Ko smo v preteklih mesecih videli vaš položaj in natanko spregledali, da v marsikaterem izmed vaših podjetij ni duše, ki bi to bolelo srce, ako bi vas vrgli na testo z materami, ženami in otroki in da visi to nad vami kot Damoklejev meč vsak dan in ko smo šli dasiravno nestrokovnlaki na

delo, da vam pomagamo. — kakor se pač vrže človek z ljubeznijo v srcu v vodo za prijateljem, ki se potaplja. — kaj smo opazili na obrazu inženirja strokovnjaka, h kojemu smo se zatekli po nasvet? Neki smeh, ki ga ne moremo prav opredeliti in ki ga tako sovražimo. Delal nam je, da naj kupujemo tovarniško blago v tuini, mi pa lahko gremo delat na polje. Ker tega ne smatramo za dobro, po njegovem nismo socialisti. Nismo radi osebnih, a to je bilo treba povedati. To so vaši novi voditelji — ali vsaj ljudje, ki bi radi bili vaši novi voditelji. Slike smo podali, kakor jih gledamo, kajti nam ni bila laž nikdar politična modrost.

Ker pa je tako in ker se delavstvo, od njih vzgojevano okrog njih zbira, ali ne povprašujemo upravičeno: Kam plovemo?

Kakšen bo konec? Mož bodočnosti bo vstvaril z lekljeno roko nov svet. Mož bodočnosti vas ima pripraviti nato, da boste delavci, ta red sami vstvarili. Samo ena volitev je: ali naj dela red vaša trda pest, ki se naj obrača z enako silo proti veržnikom in zločinskim norcem. Ali pa stoj v ozadju, ne socialistična družba, ampak krvava roka tiranova. Kakor bi nas bilo treba pri vstvarjanju, mi ne bomo več vstvarjali.

Nekoliko moramo dati novim prorokom s starimi nazori namreč prav.

Prvo je, da pripravimo in zberemo duše in da si nakopičimo one zaklade zaupanja, ki so za ta veliki čas potrebni. Oprostite, če nismo govorili češče z vami in če smo si postali vsled tega tuji. Mislili smo, da zahteva čas delati in ne besedi. Vidimo pa, da zahteva tudi besedi.

Daleč od odgovornosti dnevne politike bomo čakali, da pride naš čas. Takrat pa namerimo udarec na dve strani: proti brezsrčnim izkoristevalcem in drugim sovražnikom, ki hočejo delavstvo zavajati.

Narodno predstavništvo.

(Izveleček iz uradnega poročila o seji dne 10. t. m.)

Pred prehodom na dnevni red zahteva poslanec Knežević (soc.) pri čitanju zapisnika prejšnje seje, naj se zapisniku dostavi, da se ne zadovoljuje z odgovorom ministra za notranje stvari glede njegovega vprašanja. — Zapisnik se vzame na znanje.

Zbornici je predložen ukaz, ki pooblašča finančnega ministra, da umakne zakonski predlog o proračunski dvanajstini za mesec september 1919. In ga pooblašča, da narodnemu predstavništvu predloži v rešitev zakonski predlog o proračunskih dvanajstinah od septembra 1919. do maja 1920.

Posl. dr. Nježić vpraša ministra za agrarno reformo, ali le pripravljati takol izvesti naredbo z dne 14. februarja t. l. — Minister za agrarno reformo dr. Krnić odgovarja, da je sedanja vlada prešla to naredbo od svoje prednice in da jo mora pazno proučiti. Govornik prosi poslanca, naj tako važna in težka vprašanja ne obravnava s tako lahkoto. — Posl. dr. Nježić izjavlja, da s tem odgovorom ni zadovoljen.

Po prehodu k dnevnemu redu povzame besedo načelnik skupine črnogorskih poslancev. Daković, da obrazloži stališče svoje skupine napram sedanj vladi. Govornik izjav-

lja, da je prislihen povzeti besedo, ker se ne strinja s kritiko dr. Smolake o prejšnji vladi. Slišal je, da so se sklepali tajni sporazumi med strankami, ki predstavljalo različna plemena. V časopisih je čital, da so poslanci, ki se v parlamentu izražajo za ujedinjenje, sicer pa delajo drugače na sestankih svojih strank. On je proti vsaki plemenski, verski in lokalni politiki, in naj si bo to v Beogradu, Zagrebu ali Cetinju. On je za brezpartijsko ujedinitelje naroda in države. Govornik je proti sedanj vladi, ker, kakor se govori, radikalci predstavljajo le srbljanski in Koroščeva skupina le slovenski del našega naroda. Plemena našega naroda predstavljajo torej trozvezo, in ne nlega ujedinitelje.

Trgovinski minister Ribarac govori naprvo o solunski aferi. V nadaljnjem svojem govoru je govoril proti prejšnji vladi in zagovarjal stališče sedanjih vladnih strank.

Posl. Korič izjavlja, da sedaj ne pripada več nobeni skupini v narodnem predstavništvu in da vsled tega nikler ni vezan. Govori proti izvoznim carinam in zahteva, da se dovolijo podpore in subvencije le revnim atjakom in ne bogatim.

Posl. Popadič zahteva, da mora vlada naprvo izgotoviti volilni red in potem razpisati volitve.

Seja se nato prekine do 16. — Posl. Knežević (soc.) izjavlja, da noče podpirati sedanje vlade. Nato polemizira s poslancom Prodanovićem, ki je dejal, da so vse v parlamentu zastopane stranke brez podelage. S svoje strani ugotavlja, da ni še nikoli slišal o kakem programu demokratske stranke. Končno se govornik bavi z zunanjo politiko in pravi, da se ne smemo vmešavati v notranje zadeve Rusije. On je nasprotnik vsakega vmešavanja, ker Rusija trpi za vse človeštvo. Kdor se danes vmešava v notranje razmere Rusije, zakrivi hudodelstvo. Svoj govor zaključuje z vzklikom »Živela Rusija!«

Posl. Milorad Drašković (demokrat) je govoril proti sedanj vladi, katero imenuje reakcionarno in zahteva, da se sestavi koncentracijski kabinet, ki naj izvede volilni red.

Nato govori posl. Bolinović, ki zahteva, naj se volitve čimprej udeležijo.

Posl. dr. Andjelinaović govori o političnem razvoju sedanjih parlamentarnih skupin in naglašja, da demokratsko-socialistični blok zastopa nova, moderna načela, dočim je parlamentarna zajednica v svojem bistvu reakcionarna. Govornik obžaluje, da vladna izjava ne omenja agrarne reforme, še bolj pa obžaluje, da kakor kažejo vsi znaki, vlada popuša v jadranskem vprašanju.

Nato povzame besedo posl. dr. Šimrak. Med njegovim izvajanjem je prišlo do ostrega spopada med posameznimi člani Jugoslovanskega kluba in slovenskimi demokrati. Hrupni prizori so trajali več minut, naker je predsednik zaključil sejo. — Prihodnja seja je jutri.

KJE JE ZAKON NA VOJNE DOBIČKE?

LDU, Beograd, 10. »Politika« javlja: Vlada je predložila narodnemu predstavništvu predlog, naj do sestanka rednega parlamenta reši ta-le vprašanja: 1. zakon o likvidaciji moratorija; 2. zakon o pravni likvidaciji imovine oseb, ki so se udeležile vojne; 3. zakon o povrnitvi škode nastale v letih 1913—20, in 4. zakon o likvidaciji imetja sovražnih podanikov. Ko se sestane redni, izvoljeni parlament, mu bo vlada predložila te rešitve v naknadno odobrenje.

Vlada bo začela revidirati...

LDU, Beograd, 10. Kakor javlja »Politika«, bo vlada začela revidirati stalež uradnikov pri ministrstvih in pri deželnih vladah. Kot vzrok tega postopanja se navaja prekoračenje proračuna. Zmanjšalo se bo zlasti število onih uradnikov, katerih mesto ne obsega proračun.

DELNA KRIZA ITALIANSKEGA KABINETA.

LDU, Rim, 10. (DunkU.) — Agence Havas.) Tukaj so zvečer krožile govorice o preobrazbi ministrstva. V kuloarjih na Monte Citorio se je trdilo, da le troje ministrov podalo ostavko in da se sestane ministrski svet jutri zaradi tega vprašanja. Odstopili da so minister državnega zaklada Schanzer, gospodarstveni minister Visocchi in minister za industrijo Ferraris. Giotiti je zelo udaril v niti z nobenim poslancom ne govoril o tel stvari. Poročila o pogajanjih Nittila z raznimi politiki so nelasna in polna protislovij. Po

niti bi bilo gotovo, da odstopita Visocchi in Schanzer. Po drugih vseh so vsi ministri dali Nittitu svoje portfelje na razpolago, da bi molajšali nalogo. V tem primeru bi nastopila popolna kriza.

Kriza v italijanskem kabinetu.

Trst, 11. »Il Lavoratore« z dne 9. t. m. javlja iz Rima, da se vrše pogajanja med Nittilem in zmrno frakcijo avtonomističnih socialistov, katere vodita Bissolati in Bonomi, glede sodelovanja v vladi. Socialist Labriola je principijelno proti vsakemu sodelovanju. Vršli so se tudi dogovori med Bonomijem in Medo, vsled česar sklepajo parlamentarni krogi, da pride do skupnega sporazuma med reformisti in italijanskoljudsko stranko, katere vodja le Meda. Računalo že s kombinacijo Nitti-Bonomi-Meda.

SPOPADI MED ČEHI IN POLJAKI V TEŠINU.

LDU Dunaj, 11. (DunkU.) »Neue Freie Presse« objavlja nastopne podrobnosti o krvavih spopadih med Čehi in Poljaki, ki so se pripetili predvčerajšnjem na tešinskem glasovalnem ozemlju. Ko so Čehi izvedeli, da so Poljaki orlovskega župana, ko je šel v Kyselce, internirali in odpeljali v Karvin, so šli Čehi iz Orlove oboroženi s cepci in železnimi drogov v Karvin, da bi osvobodili župana. Na mostu med Karvinom in Kyselicami je prišlo med Poljaki in Čehi do splošnega pretepanja. Vojaški oddelek entente misli pod vodstvom italijanskega častnika je hotel napraviti mir. Častnika so pa pretepli in ustrelili enega vojaka francoskega oddelka. V Karvinu, Dombrovi, Nemškem Lutolu in Kyselicah je prišlo tudi do krvavih spopadov, kjer so imeli na obeh straneh mrtvice in ranjence. Metali so tudi ročne granate in streljali iz revolverjev. Oblasti so aretirale mnogo oseb. V Karvinu je hotela mešana patrola pod vodstvom italijanskega častnika razorožiti oboroženo tolpo, ki se je tam pojavila. Ko je neki demonstrant hotel proti italijanskemu častniku vreči ročno granato, ga je častnik ustrelil.

SOCIJALISTIČNO MINISTRSTVO NA ŠVEDSKEM.

LDU, Stockholm, 11. (DunkU.) — Brezlično.) Branting je predložil kralju listo članov novega kabineta. On bo prevzel predsedstvo. Vsi drugi novi ministri pripadajo socialistični stranki. Kabinet bo prvo edinstveno socijalno-demokratsko ministrstvo v treh škandinavskih deželah.

Nemčija se je opravičila.

LDU, Pariz, 11. (DunkU.) — Agence Havas.) Včeraj popoldne je nemški pravnik posetil ministrskega predsednika Milleranda, da mu sporoči opravičenje nemške vlade zaradi dogodka v hotelu Adlonu. Millerand je vzel to opravičbo na znanje, opozoril zastopnika Nemčije na druge podobne dogodke poslednjega časa in dostavil, da se ne bi bili pripetili, ako bi bila nemška oblastva pokazala več prizadevnosti in energije.

VRHOVNI SVET ZAVRNIL MADŽARSKO PROTIPREDLOGE.

LDU Pariz, 10. (DunkU.) »Times« menijo, da je vrhovni svet končoveljavno odklonil predlog, da se vrne Madžarom del ozemlja, ki je po mirovni pogodbi oddane Čehoslovaki, Rumuniji in Jugoslaviji. Meje, določene po mirovni pogodbi, so definitivne. Italijanski zunanji minister se je baje zavzel za to, da se odgodi odločitev v tem vprašanju, vendar pa se je vsled neomajnega držanja svojih francoskih in angleških tovarišev pridružil njihovu stališču. Vršla se bodo še posvetovanja o več gospodarskih vprašanjih, ki so v zvezi z madžarskimi mirovnimi pogajanj, vendar pa so se strokovnjaške komisije v vprašanih glede železnice in rečne plovbe že izrekle za prejšnje sklepe.

Zalostno zasedanje zbornice v sredniameriški državi Honduras.

LDU, Berlin, 11. (DunkU.) — Berliner Tageblatt« poroča iz Bazila, da je po poročilu newyorških listov poslanska zbornica v državi Honduras svoje zasedanje končala koncem meseca februarja s silnim prerekanjem, ki le končalo s pretepom, tako da je bilo 20 poslancev težko ranjenih in nekoliko ubitih. Med mrtvimi je tudi predsednik zbornice.

Ameriški senat.

LDU, Haag, 11. (DunkU.) Kakor doznava »Nieuwe Courant« iz Washingtona, je pismo Wilsonovo senatoriu Hitchcocku zbudilo veliko

vrag, kdo ve kakega spaka! Devotki sta imeli kožuščke, vendar ju je začelo zebsti.

»Paraha meni se dela kurja polt po koži. Ko pride ženin, nalu najde tu zmrlila!«

»Ne čenčaji. Maška!«

»A kaj, Paraha, ako pride je sam? Katero vzame?«

»Morda tebe, prismođala!«

»No, pa tebe!«

»Seveda mene!«

»Tebe? Jenaj se vendar norčevati in prazno slamo mlajiti!«

Mraz je ozebel deklet v roke, zato sta jih vtaknili pod pazduho in zopet začeli:

»Fi, ti zaspanka, ti prepirljivka, ti grdavi! Ne znaš niti prest, kaj šele prebirati!«

»Ah, ti bahaška! Mari znaš ti? Po zabavah hoditi in postopati! Bomo že videli, katero vzame!«

Tako sta se devojki prepirali in v resnici ozebli. Zdalci vzklíkmeta obe na en glas: »Kaj vraga! Dolgo ga ni! Glej, ti si posinilela!«

Mraz je tel od daleč škripati, poskakovati z ielke na ielko in ščipati. Devojk začneta, da nekdo prihaja.

»Cui, Paraha, že prihaja, in s kraguljčki!«

»Beži od mene, grdođa! Ne slišim ničesar in mraz me zmaguje!«

»A se še vedno v zakon ponjaš?«

Prsti so tima teli otronelevati. Mraz je bil čimdalje bližje, končno sta ga devojki začutili na smreki, pod katero sta sedeli. On vpraša devojki: »Vama je toplo, devojki? Vama je toplo, prekrasni? Vama je toplo, golobici?«

»Oj, Mraz, premraz nama je, že sva ozebli, čakava ženina, a ga ni prokletega!«

Mraz se je spuščal nižje in nižje, hujše je škripal in češče ščipal.

»Vama je toplo, devojki? Vama je toplo, prekrasni?«

»Vrag te vzemi! Ali si slep, ne vidiš li, da so nama odmrznili roki in nogi?«

Mraz se spusti tedaj še nižje, silno pritrsne in reče: »Ali vama je toplo, devojki?«

»Poberi se v peklo k vragom, izginj, prokleti!«

Devojk sta zmrlili.

Zlutrjavi pravi starka možu: »Za-prezi, stavec, položj na sani povemo sena in vzemi kožuhašto odelo. Devojk gotovo zebe. Strašen mraz

je zunaj! A glej, da se hitro vrneš, stara kost!«

Starec ni imel časa niti kaj prizniti in že je bil na dvorišču in na poti.

Pride do hčera in ju najde mrtvi. Položi ju na sani, zavije v kožuž in pokrije z odelo.

Ko starka zagleda moža oddaleč, mu pohiti naproti in ga vpraša: »Kaj le s hčerkami?«

»Na saneh ležita!«

Starka odigne odelo in najde mrtvi hčerki. Tedaj se razluti kakor nevihtaj začne moža psovati: »Kaj si storil, stari pes? Pogubil si mi hčerki, moji rodni hčerki, moji krasni labolki! Pobitem te z burkljami, z grebljo te potolčem!«

»Molči koš stari! Glej, sama si bila lakomna bogastva, a tvoji otroci so bili trmožlavci! Kako naj bom jaz kriv? Sama si hotela!«

Starka se je razsrdila, napsovala, nato pa se s pastorko pomirila in leli so dobro živeti na zlo pa so pozabili. Pastorko je zasnubil sosed, priredili so svatbo in tudi Martuša je bila srečna. Starček je strašil vnucke z Mrazom in jih svaril pred trmožlavstvom. — Tudi jaz sem bil na svatbi, nil vino in pivo, teklo mi je po brkih, a v usta ni prišlo.

pozornost. Senatorji so navzlic temu potrkali doseči poravnavo glede člena 10. Republikanci so se že pridružili poravnavi, ki jo je predlagal senator Root.

Draginske doklade upokojevcem.

Z uredbo ministrskega sveta z dne 10. februarja 1920 se določajo posebne časne draginske doklade upokojevcem, upokojenkam in njih sirotam, in sicer:

Draginske doklade: 1. za osebe, ki spadajo pod razpredel A uredbe z dne 28. junija 1919; ako imajo največ 100 kron mesečne pokojnine, 200 kron na mesec; ako imajo več nego 100 kron pa do 150 kron mesečne pokojnine, 245 kron na mesec; ako imajo več nego 150 kron pa do 250 kron mesečne pokojnine, 290 kron na mesec; ako imajo več nego 250 kron mesečne pokojnine, 320 kron na mesec.

2. Za osebe, ki spadajo pod razpredel B uredbe z dne 28. junija 1919; ako imajo največ 100 kron mesečne pokojnine, 190 kron na mesec; ako imajo več nego 100 kron pa do 150 kron mesečne pokojnine, 220 kron na mesec; ako imajo več nego 150 kron pa do 250 kron mesečne pokojnine, 250 kron na mesec; ako imajo več nego 250 kron mesečne pokojnine, 280 kron na mesec.

3. Za osebe, ki se jih tiče uredba z dne 22. julija 1919; ako imajo največ 100 dinarjev mesečne pokojnine, 80 dinarjev na mesec; ako imajo več nego 100 pa do 150 dinarjev mesečne pokojnine, 100 dinarjev na mesec; ako imajo več nego 150 do 250 dinarjev mesečne pokojnine, 120 dinarjev na mesec; ako imajo več nego 250 dinarjev mesečne pokojnine, 130 dinarjev na mesec.

Rodbinske doklade: 1. Za osebe pod točko 1. in 2. po 30 kron za vsakega rodbinskega člana na mesec.

2. Za osebe pod točko 1. 3. po 15 dinarjev za vsakega rodbinskega člana na mesec.

Sirotam brez očeta in brez matere gre dvojna otroška doklada: dosežanja in to uredbo določena, to je skupaj 180 kron.

Dnevne vesti.

Klerikalni zavilac »Večernega lista« se izvil kakor legula pod udarcem resnice. In kako tudi ne! Saj je SLS ustanovila ta listič samo v ta namen, da dela zmedo med slovenskim ljudstvom in nasipa ljudem kot »neodvisen« dnevnik pristne krščanske laži v oči. Da bi klerikalci tem lažje delavstvo vlekli za nos. Ta duševna reva izključno v to plačnega lažnjivca hoče zopet dokazovati, da so krščanski socialci pri volitvah v Brnu zmazali, med tem ko so sramotno propadli. Mi smo v »Napreju« navedli natančne izvirne podatke in sicer iz večih čeških listov, ki se v poročanju popolnoma ujemajo. Čeprav so glasila različnih nasprotujočih si strank. Pa ti pride zapri-seženi lažnivci SLS in ti trdijo, kot kot fanatičen norec ponavljajo svojo laž! Kdor ne verjame, naj si brebere vse češke liste, pa bo vedel, kdo ga je ponovno hotel mastno nafašati.

Maribor - pastorka tobačne uprave.

Delegacija ministrstva financ nam je poslala naslednje polasnilo tobačne tovarne k naši notici, priobčeni pod gornjim naslovom v številki 22. z dne 10. svečana 1920 in sicer: Naročilo mariborskega založnika za januar smo izdali 20. jan. 1920, kar je iz dotičnih registrov, ki so se vposlali delegaciji razvidno. Odpravila pa se je ta naročila šele 10. febr. iz tovarne, to pa iz sledečih razlogov: V sredi meseca januarja je bil namreč vsaki promet razven živih od strani železniške uprave ustavljen. Večkrat smo se ustmeno in telefonično obrnili na železniško upravo za prevoz tobaka za založnike kakor tudi za druga skladišča, toda brezuspešno. Zato smo se dne 21. januarja 1920 br. 214 obrnili na ta naslov in dne 28. jan. 1920 br. 269 brzojavno na ministrstvo saobračaja in Upravo monopola v Belgradu. Toda tudi to je ostalo nerešeno, dokler ni železniška uprava zopet uvedla rednega prometa in to 4. februarja. Tega dne je bil tudi takol odposlan tobak za založnika v Maribor; pripravljen pa je bil isti kakor rečeno že 20. jan. 1920. Nadalje opozarjamo kar je gotovo P. T. znano, s kakimi težkočami mora tovarna računati in da ona gotovo ne bi zadrževala blaga, ako ne bi bil promet ustavljen. Ob ti priliki se usojamo še pripomniti, da se je fabrikaci-

la ordinarnih vrst tobaka in klobas vnovič morala omejiti, ker nimamo zadostnih tozadevnih sirovin. Založnikov v tem oziru ne moremo povse zadovoljiti, zato smo sigurni, da lajna kritika z nami ne bo zadovoljna. Naša krivda pa to ni. — Mandelj I. r.

Navijalke cen mleka! Centralni verižniški urad je posvetil svojo pozornost tudi manipulacijam raznih mlekaric. Včeraj so bile obsolene pri tem uradu zaradi navijanja cen mleka: a) Sedej Neža iz Razorov na 300 kron globe in en teden zapor, ker je na Olincih dne 14. decembra l. l. prodajala liter mleka po 3 K 40 vin. b) Kodel Ivana iz Podsmreke na 400 K globe in en teden zapor, ker je dne 28. decembra l. l. na Olincih prodajala liter mleka po 4 K. c) Lampič Marija iz Dvora, na 300 K globe in en teden zapor, ker je dne 8. januarja l. l. prodajala v Spodnji Šiški liter mleka po 3 K 60 vin.

Velike zaplenitve riža, iz Logatca nam javljajo: Te dni so italijanski cariniki zaplenili velike množine riža, ki so bile namenjene v Ljubljano. Vreče riža so bile pomešane med čebulo in pomerančami. Nekateri ljubljanske verižnice z lužnim sadjem so doposlate iz Trsta 6 vagonov pomeranč in čebule, med njo so pa skrite vreče riža. Italijani v Logatcu so vse zaplenili.

Zaplenitev velikih množin električne žice. Z Jesenic nam javljajo: Tu vzbujala veliko senzacijsko delstvo, da so organi ljubljanskega centralnega urada zoper tihotapce zaplenili na Jesenicah in Javorniku ter v okolici velikanske množine električne žice. Samo pri posestniku Valentinu Pintarju v Podkorenju so našli nad 420 kilogramov žice. Kompromitiranih je več oseb.

Za velikodušni dar, ki so ga ml. ss. kovinarji, opekari in rudarji iz Štorja v znesku 303 K 80 vin., ter železničarji iz Grobelna, St. Jureta in Ponikve v znesku 429 K podarili v moji največji bedi in nesreči, se najpristneje zahvaljujem. Železniški pohvaljenec ne dobi nobenih draginskih doklad, tako da je človeku pri tej dragini res silno težko živeti. Se enkrat hvala! — Ferdinand in Marija Uranič v Verbem.

Zahvala. Nalpešo zahvalo izrekam vsem tovarišem in tovarišicam v separaciji v Trbovljah, ki so mi med dolgotrajno boleznijo prihlitali na pomoč s tako obilnimi darovi v znesku 208 K. Srčna hvala tudi zaupnikom za požrtvovalno delo. — Korosec Aloiz, Loke 220, Trbovlje, K.

Mestni magistrat razpisuje ročno ustanovo 200 K za ljubljanska rečna dekleta, ki so se leta 1919 poročila. Podrobnosti so razvidne iz razgleda na mestni hiši.

Kultura.

Narodna Galerija v Ljubljani. Kakor smo poročali, je bila v nedeljo, dne 7. t. m. otvorjena v drugem nadstropju Kresile. Solški drevored št. 2 Narodna Galerija. Odprta je do preklica vsako nedeljo dopoldne od 10.—12. ure in ob četrtkih od 3. do 5. ure popoldne. Vstopnina znaša 2 kroni za osebo, za dikeje 1 K. Člani društva »Narodna Galerija« ne plačajo vstopnine. Član postane lahko vsak, kdor plača letno članarino 30 kron, ustanovniki plačajo 500 K.

Sporod koncerta »Glasbene Matice« s sodelovanjem pevskega zbora, popolnega orkestra kr. narodnega gledališča in solistov: operne pevke gđe. Zdenke Zikove in baritonista g. Ivana Levarya v pondeljek, 22. t. m. in v pondeljek, 29. t. m., obseza sledeče skladbe: 1. Staniko Premrl: Jugoslovanska himna. (Za mešani zbor in orkester). 2. Davorin Jenko: Cikanski zbor »Tanana« iz spevolgre »Vračara«. (Za mešani zbor in orkester). 3. Viteslav Novak: Nesrečna volja. Balada po moravski narodni pesmi. (Za mešani zbor in orkester). 4. a) Emil Adamič: Bela breza se zdramila. b) in c) Anton Lalovic: »Pomladni spev« in »Črna slutnja«. d) Adamič-Pavčič: Uezdec. Štiri, petero in šestroglasni zbori a-capella. Odmor. 5. Staniko Premrl: Solnčna pesem sv. Frančiška. (Kantata za mešani zbor, sopranski, baritonski samospevi in orkester). 6. Zdenko Fibich: Pomladna romanca. (Za mešani zbor, sopranski, baritonski solo in orkester). Točke pod 1., 4. in 5. so izvirne slovenske skladbe, ki se v koncertih »Glasbene Matice« prvič izvajajo. Predprodaja vstopnic za oba koncerta se vrši v Prešernovi ulici. k.

Iz gledališke pisarne. Slavno občinstvo blagovolji vzeti na znanje, da se oporni repertoar v sledeče izpremeni: V petek, dne 12. t. m. se vpripori predstava »Mignon« za abone-

ment E/2, mesto napovedane predstave »Faust« za izven abonementa. Že kupljene vstopnice za predstavo »Faust« za petek veljajo za isto predstavo v soboto.

Repertoar kraljevskega slovenskega gledališča v Ljubljani. Ope- ra: 12. marca, petek, »Mignon«. Abonement E/2, 13. marca, sobota, »Faust«. Izven abon. Gostovanje g. Nikole Zeca, prvega basista državne opere na Dunaju, 14. marca, nedelja, »Faust«. Izven abonementa. Gostovanje g. Nikole Zeca, prvega basista državne opere na Dunaju, 15. marca, ponedeljek, zaprto. — Drama: 12. marca, petek, »Vrag«. Abon. A. 13. marca, sobota, »Nora«. Abon. B. 14. marca, nedelja, popoldne »Fava«. Izven abon. Zvečer »Beneški trgovci«. Izven abon. 15. marca, ponedeljek, »Beneški trgovci«. Abon. D.

Senzacionalen proces proti dr. Vladisl. Peganu.

(Razkrinkanje Pegana!) Ljubljana, 12. marca.

Danes ob 9. uri dopoldne je bil pred tukajšnjim okrajnim sodiščem, soba št. 28, senzacionalen proces, ki nam razkrinkava v jasni luči bivšega klerikalnega deželnega odbornika, deželnega poslanca in advokata dr. V. Pegana. V neki pravdi soproge srbskega majorja Dušana Petkovića proti ljubljanskemu krojaču P. zaradi odškodnine. Na prizivni instanci je došlo med dr. Peganu, zastopnikom krojača P. in dr. Josipom C. Oblakom, zastopnikom soproge srbskega majorja, do ostrih kontroverz. Moralčno je bil vsled lutih, ostro naperjenih izjav dr. Peganu prisiljen vložiti proti dr. Jos. C. Oblaku tožbo zaradi razžaljenja časti. Inkrimiranje so izjave, ki sta jih v prizivu sopodpisala major in njegova soproga. V tej izjavi se dr. Peganu očitalo nerealne manipulacije z »Joštovičmi« hranilnimi knjižnicami v procesu proti »Glavni« in slednjič major Petkovič izjavlja, da bo z dr. Peganom primerno obračunal.

Razpravo vodi sodni svetnik Potrat. Obtoženi dr. Jos. C. Oblak podaja obsežen zagovor, kjer biča nedelno postopanje dr. V. Pegana v procesu Joštovič knjižnic proti »Glavni«. Podata težke, silne dokaze. Dr. Oblak je bil obtožbe popolnoma oproščen, o poteku razprave same na bomo morda natančneje poročali jutri.

Najbolj zanimiv in vsebinsko popoln je dnevnik

„Naprej“

ki zagovarja in brani izkoriščenega proti izsesovalcu. Zatorej, delavci in delavke, proč z meščanskimi listi!

V Vaše družine spada le delavski list »Naprej«!

Iz stranke.

STROKOVNIM ORGANIZACIJAM IN NJIH ČLANOM!

Spor, ki so ga zanesli nekateri ljudje v stranko, se ne tiče strokovnih organizacij. Strokovne organizacije niso politične, marveč so delavske obrambne organizacije, v katerih so v prvi vrsti važni delavski interesi, ne pa interesi kakih političnih oseb. Delavstvo je bilo vedno složno v svojih strokovnih organizacijah in ni nikoli poslušalo ljudi, ki bi hoteli te organizacije izrabiti v svoje politične ali osebne namene. Mi priporočamo delavstvu samo slovo, ker to potrebuje. Če drugi potrebujejo neslovo, ni to delavska stvar. Proletarci, združite se, pravi naš učitelj, ne pa narobe.

Občni zbor čevljarke skupine v Ljubljani bo v nedeljo, dne 14. t. m. ob 9. uri dopoldne pri »Zlatorogu«.

Zbora naj se udeležijo vsi člani!

Ljubljanski kleparji in inštalaterji se nahajajo v stavki. Nikdo naj ne rotuje v Ljubljano.

Prireditve.

Centralno vodstvo složne organizacije vojnih invalidov sklicuje dne 14. t. m. ob pol deveti uri dopoldne v dvorani »Ljudskega doma« javni invalidni shod s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev shoda. 2. Volitev delegata za mednarodni komitet v Parizu. 3. Raznosterosti. Ker je zadeva zelo važna, se prosi za obilno udeležbo. — Centralni odbor. k.

Najnovejša poročila.

RUDARSKA STAVKA V OSTROVI. LDU Moravska Ostrova, 11. (ČTU.) V politični stavki rudarjev v vzhodnem delu ostravsko-karvin-

skega okoliša se ni dosedaj zgodila nobena bistvena izprememba. Število stavkajočih je padlo od 26.000 na približno 24.000. Delavstvo rudnikov Ivan, Albert in Ludvik, kakor tudi rudniške in topilniške družbe in rudnikov severne železnice se je povrnilo na delo. Danes je vladal v ostravskem, karvinskem in orlovskem ozemlju popoln mir, dasi obstoja še vedno neka napetost.

NOVA SOVIJETSKA MIROVNA PONUDBA POLJSKI.

LDU Berlin, 11. (DunkU.) »Vossische Zeitung« javlja iz Breslave: Ljudski komisar za zunanje posle ruske sovjetske vlade Čičerin je poslal v Varšavo novo mirovno ponudbo, v kateri poudarja, da je sedanjo boljševiško ofenzivo povzročila le poljska ofenziva proti rdečim ukrajinskim četam. Sovjetska vlada zatrjuje, da bo takoj ustavila svojo ofenzivo, čim jenjajo z ofenzivo poljske čete.

NOVA SOVIJETSKA NOTA JAPONSKI.

LDU Moskva, 11. (DunkU-Brezlično.) Ljudski komisar za zunanje posle Čičerin se je obrnil s posebno noto na japonsko ministrstvo za zunanje posle in se je pritožil, da japonska vlada ustvarja nove zapletilaje, ker je zasedla severni del otoka Sahalina.

BOGASTVO RUSIJE.

LDU Praga, 11. (ČTU.) Po poročilih ruskih prijateljev, ki so v zvezi z ruskim poslanstvom, javlja »Česke slovo«, da je severna Rusija popolnoma nesposobna za izvoz, nasploh pa ima lužna Rusija take množine surovin, da jih ne more sama porabiti. V južni Rusiji je nakopičeno: 700 milijonov pudov žita, predvsem pšenice, okoli 2 milijona pudov volne, 20 milijonov bombaža. Izvoz iz Rusije bi se moral predvsem izvršiti preko luk Črnega morja.

Iz Slovenije.

Iz Jesenic.

Od tzv. neodvisnih je prava gonja proti »Napreju«. Sporočamo Vam pa, da smo zavedni socialni demokratje sklenili, da bomo pridobili vsak vsaj še po enega odjemalca. Obsolamo to neverjetno počenjance »neodvisnih« — ali naj bero delavci »Slovenca« ali »Narod« ali — »Černi List«? Gospodje Lemeževci! Ordo je Vaše ravnanje. Delavstvo smo komaj oteli iz kremplev meščanskega časopisa — vi pa ručate proti delavskim časnikom. Sodrugi — vsi na delo za »Naprej«!

Celje.

Občni zbor krajevne organizacije JSDS v Celju se je vršil v nedeljo, dne 7. marca ob 9. uri dopoldne pri »Zelenem travniku«. Obenem se je vršil tudi politični shod ravno tam. Obisk je bil dovoljen, vendar smo pogrešali mnogo sodrugov. Fred občinim zborom so poročali sledeči sodrugi: Leskošek nam je v svojem govoru polasnil naš položaj, opisaval razmere v drugih državah in vzpodbujal poslušalce k treznemu, vztralnemu delu. Za njim je poročal sodr. Koren o delovanju za strankino povzdigo in širjenju socializma. Raztasnjeval je, kako delujejo stranke v drugih državah, da napredujejo in kako moramo delovati pri nas, da bomo dosegli cilj, katerega je začrtal socializem. Za tem govornikom je poročal sodr. Streicher v nemškem jeziku. Dr. Rožman je nato razpravljao o notranji poziciji v stranki. Govori vseh govornikov so bili navdušeno sprejeti. — Prešlo se je nato na dnevni red občnega zbora: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blaginika. 4. Poročilo računskih pregledovalcev. 5. Volitev novega odbora. 6. Raznosterosti. K točki 1. je podal sodr. Martinčič kot predsednik celjske organizacije poročilo, ki je bilo z odobravanjem sprejeto. K točki 2. je podal tajnik sodr. Četina svoje poročilo, ki je bilo ravno tako odobreno. K tretji točki je poročal sodr. Mar kot blaginik, k četrti Gorlanc kot preglednik. Pri peti točki se je izvolil sledeči odbor: Predsednik Martinčič, podpredsednik Franto Koren, tajnik dr. Rožman, blaginik Karl Felician ter odborniki: Gorlanc Jože, Hrašnik Valentin, Jože Divjak, Streicher Jože, Franc Gernadnik in Joško Mar. Izvoljeno je bilo še razsodišče in večje število zaupnikov iz raznih podjetij. K zadnji točki so govorili še razni govorniki. Po končanem govoru in resoluciji, ki jo je izveševal odbor JSDS v Ljubljani, da naj bi se sklical izredni strankin zbor, je sodr. Hrašnik, ki je vodil občni zbor,

zaključil konferenco, ki je v vseh ozi- rih krasno uspela.

Celjski listič »Nova Doba« si je pridobil zopet novega sebi enakega sotrduka, ki si je stavil za svojo največjo nalogo, obkroževati celjske železničarje, seveda ne zvezarje, temveč te preklicane socialne demokrate. Ti mu pač ne dajo mirnega spanja! V članku »Kaj pa to« napa- da naše sodruge, češ da na celjski postaji vedno izklicujejo imena tirov, v nemškem jeziku, kljub temu, da se le za uveljavlo slovenskega službe- nega jezika že dosti storilo. Ta trdi- tev ni nikakor resnična, res pa je, da premikači izklicujejo slovensko ali pa dajeto znamenja. Pripomnimo le, da na celjski postaji premikujejo tudi tute vlakovne skupine, vsled česar pa ni treba napadati železničarjev, ki ne trobijo v zvezarski rog. Kar so tiče hudobnega jezikovanja, da se bratimo z nemčurji, odgovorjamo samo toliko, da se le dopisnik nesramno lažal. Prepričani smo, da se bo celjska tetka izgovarjala, da dopisnik ni iz zvezarskih vrst ali mi vemo, za katerim gumom tiči zajec, vemo pa tudi, da z lažjo ne boste opravili ni- česar. — Pred nekaj dnevi se je »Nova Doba« trudila dokazati, da so celjski trgovci pametni in pravični ljudje zato, ker so v svojem gremju vendar enkrat sklenili, da se pri njih ne sme več pobirati prostovoljni darovi za invalide. Zopet drugič ta list pravi, da so bili bivši voditelji invalide zveze proti vojni, kar je povsem unilno, med tem ko gosp. Spindler za časa volne, kolikor je nam znano, ni bil proti nji, pa tudi ne pristihi njegove stranke, ki so prid- no podpisovali vojna posojila. Sicer pa so nam metode, s katerimi agit- rate v listu za svojo stranko, pred- bro znane.

Hrašnik.

Kakor menda povsod, so tudi na Dolu vzeli med volno zvonove. Sedaj, ko je Korošč zopet na vrhuncu, se je klerikalcem naenkrat zljubilo pritrkavati. Mislijo si, da so se ved- no tisti časi, ko so se cerkve zidale. Ali deset let je dolga doba in ljud- stvo je med tem časom izpregledalo. Pri zidanju cerkve so kmetje delali tlako in rudarji so pridno dajali me- sečno enodnevno plačo za cerkev. Ko je bila cerkev dovršena, je bilo še polno dolgov in kmetje so jih mo- rali plačevati. Odmrnanje je bilo ve- liko, in gospod župnik Veterink to le končno popljal v Savinjsko dolino, ker so bila tla prevročja. Sedanti žup- nik si pa menda misli, da so rudarji isti, kot so bili pred desetimi leti. Ker rabi zvonove, si je umislil, da bi bila stvar hitro rešena. Če bi rudarji v Hrašniku po en delavnični zaslu- žek dali za zvonove, povrh tega pa bi rudarju, ki umre, še posebej zara- čunal. Mi bi svetovali župniku, da naj počaka s svojimi zvonovi toliko časa, da pridejo na površje tisti, ki jih »Slovenec« in »Večerni List« tako hvalita. Za uslugo »Večernemu Listu« se mora vendar nekaj ukre- niti, ali ne? Rudarji, če rabite vi de- lovno obleko ali kaj podobnega, si morate sami kupiti, cerkev (tzu. mrtva roka) pa le sama dovoli bo- gata, da si lahko sama kupi zvonove. Če kuharica rabi lonec, ga mora sa- ma kupiti.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. P., Lesce. Vašega dopisa z dne 2. t. m. ne moremo priobčiti. Priob- čimo pa ga, če Vas smemo podpisati z Vašim polnim imenom. Odgovo- rite!

Dopisnika, ki nam je poslal notico »Nerednosti na pošti Ljubljana-Ko- čevje« obveščamo, da je poština in brzojavno ravnanjstvo uvedlo pre- iskavo, ni pa se našlo nobenih nered- nosti, kakor se očitalo v članku. Do- pisnik naj natančneje podatke, šte- vilko brzojavke itd. sam naznanj ravnanjstvu, ali pa naj navadnim notom reklamira.

Ste prehlaten? Imate bolečino v prsih? V grlu? Ali kašljate? Ima- te nahod? — Dobri prijatelj v takih hudih dneh Vam je Felierjev pravil Elza-fluid! 6 dvojnatih ali 2 velikih specialni steklenici 38 K. — Zagor- ski sok zoper kašelj in prsne bole- čine 1 steklenica 6 K.

Slaba hrana Vam je pokvarila želodec? Felierjeve pravil Elza- kroglice za sprajilo v red! 6 škat- lico 18 K. — Omoč in poština pose- bel, a nalceneje! Eugen V. Felier, Stubica donja, Elzatrge št. 252 (Hr- vatsko). —R— 930

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Jadranska banka

sprejema vloge na hranilne knjižice, žiro in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji.

Prevzema vse bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, LJUBLJANA, Maribor, Metković, Opatja, Sarajevo, Split, Sibenik, Zadar, Zagreb, Trst, Wien.

Poslovne zveze z vsemi večjimi kraji v tu- in inozemstvu.

117

Moško kolo se dobro ohranjeno, se kupi. Naslov pove uprava Napreja.

Prodaja dobro ohranjena trivrsna harmonika (1400 K) in kitara (40 K). — Jakob Florian, Trbovlje 1, Rejce 35.

Dva ževjarska pomočnika sprejemem takoj samo za fino delo. Plača čez 1. razr. Mihail Peternel, Šiška 89.

Vzajemno hranilno društvo v Slovenski Bistrici R. Z. Z. O. Z.

Vabilo k občnemu zboru ki se bo vršil dne 28. marca t. l. ob 10. uri dop. v gostilni Neuhold v Slov. Bistrici

DNEVNI RED:

1. Poročilo poslovanja.
2. Razdelitev prebitka.
3. Dopolnilne volitve načelnika in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Nadzorstvo.

Dražba

dne 15. marca 1920 ob 10. uri štirih težkih žrebcev za plemo nesposobnih na sejmišču v Mariboru.

Vodstvo državne žrebčarne.

Kličite: Telefon št. 423!

Oglas se: Anončni in informativni zavod Drago Beseljak in Uredništvo Adresarja, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.

Kupim vsako množino cinka in svinca po najvišjih cenah. **M. Ussar, klesarica,** Maribor, Schillerjeva ulica 17.

Cigaretni papir

seledeče vrste: Golub, Club, Abadie, Samum priporoča na debelo: „Uranus Papirnica“ Ljubljana, Mostni trg št. 11.

Telefon šte. 423 ima **Franc Bar** prodaja in popravlja pisalnih strojev ter kontrolnih blagajen Ljubljana Cankarjevo nabrežje št. 5.

Zopet ogromno pošiljatev manufaktur naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v Liji, in sicer volne, čelije, tiskanine, etamina, batista za ženske oblike, sukna kamgarna in hlačvine za moške oblike, belega in pisane platna za perilo, klate, cvilja, robcev, svile in še mnogo raznega drugega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanskih množinah po čudovito nizkih cenah. Kazentega, vedno velika zaloga lastnega izdelka staj, predpasnikov, blaz, kni, ženskih, moških in fantovskih oblač, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbir, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Na debelo samo v 1. nadstropju.

VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ŠT. 314, Slov. Bija.

Za spremljevanje transportov celih vlakov lesa iz Slovenije do Trsta in nazaj se sprejme

več vpokojenih železničarjev. Prednost imajo oni, ki so zmožni laščine. Oglasijo naj se pri Zvezi industrijev v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 7/II.

Nakupovalec in prejemalec

vsakovrstnega lesa se išče. Ponudbe pod „Lesno industrijsko društvo“ na upravo Naprej.

Nakupovalna zadruga

za konzumne in produktivne zadruge in zavode

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani, Aleksandrova ulica šte. 5

priporoča svojim članom

nakup najrazličnejšega blaga!

Hlode (krlje)

deske, trame, kostanjev les, gozdove in oglje iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba IMPEX v Ljubljani, Krekov trg 10.

BALKAN trgovska, špedicijska in komis. de n. družba Podružnica v Ljubljani. Akr. glav. K. 1.500.000. Špedicija vsakega blaga. — Vskladičenje. — Zaccarinanija. Reekspedicija. — Prevažanje pohištva. Lastnica Ljubljanskega skladišča

KRISPER & TOMAŽIČ Direktna zveza s progojužno železnico. Telefon št. 366.

Kotete obdržati svojo lepoto? Kotete imeti kakor baržan mehko kožo? Kotete solčnih peg, mežolcev in oglicev? Uporabljajte Fellerjevo pravo Eliza obrazno, ki kožo obnavlja in jo čisti! Občudovani boste! Zavidati! I. lonček 9 K, št. III. 12 K. K temu Fellerjevo najfinišje hujševalno milo 16 K.

Kotete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjeva prava Eliza Tannochina pomada za rast las doseže bupin lasi! Zapreči prhljaj, prerano osivljenje. Zabrani plešol! I. lonček 9 K, št. III. 12 K. K temu močno terovno milo za umivanje glave 9 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 vim. in 3 K.

Mučino Vas kurja očesa? Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih žujev!

Nobene trde kože! Mala škatlica 4 K, velika škatlica 6 K.

Zelite še kaj? Fellerjeve Eliza umivalne pastile (Kolenjska voda) 1 škatlica 7 K. Fellerjev umivalni prašek proti potenju 1 škatlica 6 K. Fellerjev mentolni črniki zoper glavob. in zobobol 1 škatlica 4 K. Fellerjev Eliza fluid 6 dvojnati ali 2 veliki steklenici specijalni 36 K. Najboljši parum z n. finišim duhom od 8 K naprej. Najfinišji Hega-puder Dr. Kloger, bel, roza in rumen, 1 velika škatlica 12 K. Močno Francovka v steklenici po 8 K in 32 K. Omot in poštnina posebej a naiceneje

Eugen V. Feller, lijkarnar, Slobica Beo'a, Elzatre št. 252 (Hrvaška).

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle pod najugodnejšimi pogoji.